

Asia: VN/11549/2026

Asunto-osakeyhtiöiden perusparannuslainojen ja omistusasuntolainojen valtioneuvoston sekä asuntosäästöjärjestelmän ehtojen parantaminen

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle asunto-osakeyhtiöiden perusparannuslainojen ja omistusasuntolainojen valtioneuvoston sekä asuntosäästöjärjestelmän ehtoja koskevaksi lainsäädännöksi.

Kunnioittavasti SYL lausuu seuraavaa.

Yleistä

Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry kannattaa hallituksen esityksen tavoitetta mahdollistaa ensiasunnon osto useammalle ja helpottaa asunnon hankintaa. SYL pitää hyvänä, että esitys selkeyttää ASP-lainan ehtoja ja yhdenmukaistaa niitä muiden ensiasunnonostajien lainojen ehtojen kanssa. SYL pitää perusteltuna tukea ensiasunnon ostajia ja kannustaa nuoria pitkäaikaiseen säästämiseen, jotta nuorilla, taustasta riippumatta, on mahdollisuus omaan asuntoon.

SYL haluaa huomauttaa, että ASP-järjestelmän kehittämistä on tarkasteltava osana laajempaa opiskelijoiden toimeentulon ja asumisen kokonaisuutta. Opiskelijan toimeentuloon on kohdistunut nykyisellä vaalikaudella ennennäkemättömiä leikkauksia, ja opiskelijoiden velkataakka jatkaa kasvuaan. Tämä tekee opiskelijoiden toimeentulosta entistä epävarmempaa ja vaihtelevampaa sekä haastaa mahdollisuuksia säästää ensiasuntoa varten. Tästä syystä SYL pitää erityisen tärkeänä, että ASP-säästäminen on opiskelijoiden kannalta mahdollisimman joustavaa.

Esitetyt muutokset

SYL kannattaa ASP-järjestelmän ehtojen yhdenmukaistamista muiden ensiasunnonostajien asuntolainojen ehtojen kanssa. Nykyinen tilanne, jossa ASP-säästämistä huolimatta tavallinen asuntolaina on voinut olla ensiasunnon ostajalle kannattavampi tai joustavampi vaihtoehto, ei ole järjestelmän tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukainen. ASP-järjestelmän tulee olla aidosti houkutteleva säästämisen ja ensiasunnon hankinnan väline.

SYL kannattaa ASP-lainan omarahoitusosuuden alentamista 10 prosentista 5 prosenttiin sekä valtiontakauksen osuuden kasvattamista 90 prosentista 95 prosenttiin. Kymmenen prosentin omarahoitusosuus on erityisesti suurissa kaupungeissa merkittävä osuus asunnon hankintahinnasta. Tarpeenmukaisen asunnon hankkiminen voi edellyttää hyvin pitkäaikaista säästämistä, mikä on opiskelijalle haastavaa etenkin silloin, kun toimeentulo on pienituloista ja lainapainotteista.

Omarahoitusosuuden alentaminen helpottaisi ensiasunnon ostamista erityisesti kasvuseuduilla, joissa asuntojen hinnat ovat korkeita. Nykyinen säästövaatimus voi tuntua ensiasunnon ostajasta mahdottomalta saavuttaa, vaikka säännöllinen säästäminen olisi aloitettu jo opintojen aikana.

SYL kannattaa ASP-lainan enimmäislaina-ajan pidentämistä 25 vuodesta 40 vuoteen. Enimmäislaina-ajan pidentäminen mahdollistaa useammalle lainan ottamisen silloin, kun lyhennyserä ei nouse liian korkeaksi. Tämä on tärkeää erityisesti ensiasunnon ostajille, joiden tulot ovat vielä työuran alkuvaiheessa ja joiden taloudellinen asema voi muuttua merkittävästi valmistumisen, työllistymisen ja perheellistymisen myötä.

Eesityksen mukaan ASP-lainojen ja muiden valtiontakauksellisten asuntolainojen enimmäislaina-ajan pidentäminen yhdenmukaistaisi ehtoja yleisen asuntolainasääntelyn kanssa. Tämä selkeyttäisi lainojen myöntämistä lainansaajille.

SYL pitää hyvänä, että ASP-säästäjät eivät jää muiden ensiasunnonostajien kanssa eri asemaan laina-ajan vuoksi. Samalla on tärkeää tiedostaa, että pidempi laina-aika voi kasvattaa lainan kokonaiskustannuksia ja velkasuhteen kestoa.

Opiskelijoiden velkaantumisen vaikutukset

SYL haluaa huomauttaa, että omistusasunto on monelle opiskelijalle ja nuorelle aikuiselle entistä kaukaisempi haave opiskelijoiden toimeentulon muuttuessa yhä lainapainotteisemmaksi. Viimeisten kymmenen vuoden aikana opintolainakanta on yli kolminkertaistunut ja noussut yli kuuden miljardin. Vuonna 2025 valmistuneella maisterilla oli opintolainaa lähes 25 000 eli opiskelijakohtaiset lainamäärät ovat yli kolminkertaistuneet.

SYL näkee, että opintolainojen lainamäärät tulevat kasvamaan entisestään, sillä Orpon hallituksen päätösten seurauksesta opiskelijan toimeentuloa muutetaan entistäkin lainapainotteisempaan suuntaan: opintolainan valtiontakausta on jo tällä vaalikaudella nostettu 850 euroon ja opiskelijoiden siirto opintotuen asumislisän piiriin leikkaa opiskelijan rahamääräisistä tuista. Nähtävissä on, että lähivuosina lainamäärät nousevat nopeasti kohti 30 000 euroa.

SYL näkemyksen mukaan opiskelijakohtaisten lainamäärien kasvu on merkittävä muutos, jolla on vaikutuksia nuorten aikuisten taloudelliseen asemaan pitkälle valmistumisen jälkeen. Kun nuori aikuinen valmistuu korkeakoulusta merkittävän opintolainan kanssa, mahdollisuus säästää ensiasuntoa varten tai saada asuntolainaa voi heikentyä.

SYL haluaa huomauttaa, että opiskelijoiden toimeentuloon kohdistuvat ennennäkemättömät leikkauksien seurauksesta moni voi joutua purkamaan ASP-tilinsä heikon toimeentulonsa vuoksi. Myös opiskelijoiden siirto opintotuen asumislisälle haastaa ASP-säästämistä, sillä asumisen tukea ei saa opintojen ulkopuolisilta kuukausilta. Mikäli opiskelija ei saa kesätöitä, ainoa mahdollinen etuus on perustoimeentulotuki. Tuki on kuitenkin viimesijaisin tuki ja sitä saadakseen opiskelijan on nostettava kaikki laina sekä käytettävä kaikki säästönsä.

SYL pitää ongelmallisena tilannetta, jossa opiskelijan on toimeentulotukea saadakseen nostettava kaikki mahdollinen opintolaina ja käytettävä säästönsä. Tämä voi käytännössä pakottaa opiskelijan purkamaan ASP-säästöt, vaikka säästäminen olisi ollut pitkäjänteistä ja ensiasunnon hankintaan tähtäävää.

SYL pitää todennäköisenä, että lainapainotteisessa opintotukijärjestelmässä opiskelijoiden sosiaalinen ja taloudellinen eriytyminen tulee voimistumaan, kun hyvin pärjäävät opiskelijat pystyvät välttämään lainaan turvautumista, kun muilla lainamäärät kasvavat. Vastavalmistuneiden kasvava lainataakka tarkoittaa, että nuorten aikuisten taloudellinen asema on pitkään entistä heikompi opintolainan korkojen ja lyhennysten vuoksi. Pidemmällä aikavälillä opiskelijoiden eriytymisellä ja velkaantumisella tulee varmasti olemaan seurauksia nuorten aikuisten valmiuksiin tehdä suuria elämänpäätöksiä, kuten ostaa asuntoa tai perustaa perhettä, kun taloudellinen asema on aikaisempaa heikompi. Suuret opintolainat vaikuttavat myös mahdollisuuteen saada asuntolainaa.

Naalisvaara Sonja
Suomen ylioppilaskuntien liitto SYL ry

